

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Економічне відділення
Циклова комісія економічних дисциплін

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

навчальна
(вид практики)

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА АГРОБІЗНЕС
(назва і дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

освітньо-професійна програма Підприємництво та торгівля

Рівне – 2024 рік

Програму практики розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та торгівля», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол 26 квітня 2023 року №10

Розробники: Прончук Людмила Василівна, спеціаліст вищої категорії, викладач економічних дисциплін
Балдич Людмила Володимирівна, методист коледжу, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Програму практики розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 30 серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

30 серпня 2024 року

(підпис)

Оксана КОНОНЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»
Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

«27» серпня 2024 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної практики

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Характеристика навчальної практики	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	45
Кількість кредитів ECTS	1,5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма контролю	захист звітів
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	6
Аудиторні години:	18
Практичні	18
Самостійна робота	27
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	18

2. Мета та завдання навчальної практики

Метою навчальної практики є формування системи знань щодо сутності підприємництва; набуття практичних вмінь комплексного розуміння та вирішення проблем, що виникають в процесі започаткування та ведення власної справи для створення сприятливого бізнес-середовища і підвищення ефективності функціонування підприємницьких структур.

Завдання навчальної практики:

- сформуувати у студентів навички управління розвитком підприємницьких структур;
- ознайомити з методами та підходами щодо аналітичного оцінювання результатів бізнесу;
- навчити розробляти та обґрунтовувати шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- здійснювати пошук та обґрунтування підприємницької ідеї;
- приймати зважені рішення щодо вибору способу створення власного бізнесу та його організаційно-правової форми;
- розробляти установчі документи, оформлювати звітну документацію та бізнес-дизайн підприємства;
- організовувати здійснення підприємницької діяльності;
- оцінювати інвестиційну привабливість та ділову репутацію суб'єктів підприємництва;
- самостійно здійснювати розрахунки та аналіз основних фінансово-економічних показників.

Сформовані компетентності та очікувані результати навчання:

Після проходження навчальної практики у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій та торговельній діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.

СК 3. Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких та торговельних структур.

СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.

СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій та торговельній діяльності.

ПР 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва та торгівлі.

ПР 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПР 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної

взаємодії для досягнення професійної мети.

РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва та торгівлі для подальшого використання у практичній діяльності.

РН 8. Володіти методами й інструментарієм для підготовки проєктів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур.

РН 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій та торговельній діяльності.

РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати їх на практиці.

РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.

РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій та торговельній діяльності.

РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких та торговельних структур.

РН 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій та торговельній діяльності.

РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких та торговельних структур для забезпечення їх ефективності

3. Структура навчальної практики

Тематичний план

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		всього	аудиторних	самостійне вивчення
1.	Нормативно-правове забезпечення діяльності підприємства Оформлення установчих документів підприємства та документів на відкриття рахунків в банку	10	4	6
2.	Управління підприємницькою діяльністю. Оформлення трудового договору та побудова організаційної структури підприємства	9	4	5
3.	Кредитування діяльності підприємства.	9	4	5
4.	Організація закупівельної та збутової діяльності. Оформлення договорів купівлі-продажу	9	4	5
5.	Ефективність підприємницької діяльності	8	2	6
	Всього	45	18	27

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

1. Нормативно-правове забезпечення діяльності підприємства. Оформлення установчих документів підприємства та документів на відкриття рахунків в банку

Ознайомлення основними нормативно-правовими актами, що регламентують підприємницьку діяльність. Статут підприємства, його основні розділи та положення. Порядок складання та затвердження статуту. Ознайомлення з основними документами для відкриття рахунку в банку. Призначення основного рахунку в банку.

2. Управління підприємницькою діяльністю. Оформлення трудового договору та побудова організаційної структури підприємства

Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті. Функціональне управління в підприємстві. Вибір організаційної структури управління підприємством. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації персоналу.

Поняття колективного та трудового договору. Організація контролю. Ознайомлення з організаційною структурою підприємства. Побудова організаційної структури сільськогосподарського підприємства.

3. Кредитування діяльності підприємства.

Ознайомлення з особливостями кредитування сільськогосподарських підприємств. Види та форми кредитування. Ознайомлення з структурою та змістом договору страхування та договору застави.

Оформлення документів для отримання кредиту в банку.

4. Організація закупівельної та збутової діяльності. Оформлення договорів купівлі-продажу

Ознайомлення з особливостями закупівельної та збутової діяльності. Етапи закупівельної та збутової діяльності. Ознайомлення з порядком ведення переговорів щодо оформлення договорів.

Порядок оформлення договорів, що регламентують основні господарські операції. Оформлення специфікації до договору. Оформлення договору постачання та збуту

5. Ефективність підприємницької діяльності

Ознайомлення з методикою оцінки ефективності підприємницької діяльності. Основні показники оцінки ефективності підприємницької діяльності. Проведення розрахунків з визначення ефективності підприємницької діяльності

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми Зміст практики	Кількість годин	Місце проведення	Інструменти, матеріали	Організація роботи	Завдання додому
1	2	3	4	5	6	7
1.	<p style="text-align: center;"><i>Нормативно-правове забезпечення діяльності підприємства. Оформлення установчих документів підприємства та документів на відкриття рахунків в банку</i></p> <p>Ознайомлення основними нормативно-правовими актами, що регламентують підприємницьку діяльність. Статут підприємства, його основні розділи та положення. Порядок складання та затвердження статуту. Ознайомлення з основними документами для відкриття рахунку в банку. Призначення основного рахунку в банку.</p>	4 6 (са-мост.)	Навчальна аудиторія, базове підприємство	Методичні вказівки № 1, статут підприємства Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України № 755-IV від 15 трав. 2003 р.	Індивідуальна робота	Оформити звіт
2.	<p style="text-align: center;"><i>Управління підприємницькою діяльністю. Оформлення трудового договору та побудова організаційної структури підприємства</i></p> <p>Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю. Функції управління. Рівні та види управління в менеджменті. Функціональне управління в підприємстві. Вибір організаційної структури управління підприємством. Управління мотивацією персоналу. Методи мотивації персоналу. Організація контролю. Ознайомлення з організаційною структурою підприємства. Побудова організаційної структури сільськогосподарського підприємства.</p>	4 6 (са-мост.)	Навчальна аудиторія, базове підприємство	Методичні вказівки № 2, посадові обов'язки працівників, типова організаційна структура аграрного підприємства, зразки трудових договорів	Індивідуальна робота	Оформити звіт

3.	<p><i>Кредитування діяльності підприємства.</i></p> <p>Ознайомлення з особливостями кредитування сільськогосподарських підприємств. Види та форми кредитування. Ознайомлення з структурою та змістом договору страхування та договору застави.</p> <p>Оформлення документів для отримання кредиту в банку.</p>	4 6 (са-мост.)	Навчальна аудиторія, базове підприємство	Методичні вказівки № 3, бланки кредитного договору та договору страхування	Індивідуальна робота	Оформити звіт
4.	<p><i>Організація закупівельної та збутової діяльності. Оформлення договорів купівлі-продажу</i></p> <p>Ознайомлення з особливостями закупівельної та збутової діяльності. Етапи закупівельної та збутової діяльності. Ознайомлення з порядком ведення переговорів щодо оформлення договорів.</p> <p>Порядок оформлення договорів, що регламентують основні господарські операції. Оформлення специфікації до договору. Оформлення договору постачання та збуту</p>	4 6 (са-мост.)	Навчальна аудиторія, базове підприємство	Методичні вказівки № 4, бланки договору купівлі-продажу, специфікації до договору	Індивідуальна робота	Оформити звіт
5.	<p><i>Ефективність підприємницької діяльності</i></p> <p>Ознайомлення з методикою оцінки ефективності підприємницької діяльності. Основні показники оцінки ефективності підприємницької діяльності. Проведення розрахунків з визначення ефективності підприємницької діяльності</p>	2 6 (са-мост.)	Навчальна аудиторія, базове підприємство	Методичні вказівки № 5, звіт про фінансові результати	Індивідуальна робота	Оформити звіт
	Всього	45				
	в тому числі аудиторних	18				
	самостійних	27				

6. Індивідуальні завдання студентам

№ п/п	Вид завдання: виготовлення таблиць, плакатів, схем, рефератів; звіти про практику тощо.	Виконання завдання		Видача завдання	
		№ тижня	дата	№ тижня	дата
1	Аналіз організаційної структури приватного підприємства	1		1	
2	Аналіз організаційної структури товариства з обмеженою відповідальністю	1		1	
3	Аналіз розміщення і спеціалізації підприємства	1		1	
4	Аналіз різних форм оплати праці	1		1	
5	Аналіз ринку праці в Україні	1		1	
6	Аналіз ліквідності підприємства за показниками	1		1	
7	Сутність і значення іпотеки. Правове забезпечення іпотечних відносин	1		1	
8	Оцінка кредитоспроможності потенційних клієнтів	1		1	
9	Аналіз фінансового оздоровлення підприємства	1		1	
10	Аналіз роботи переробних підприємств промисловості	1		1	
11	Аналіз каналів реалізації продукції підприємства	1		1	
12	Аналіз кредитного портфеля замовлень	1		1	
13	Аналіз матеріально-технічної бази підприємства	1		1	
14	Визначення платоспроможності збанкрутілих підприємств	1		1	
15	Режим економії витрат на виробництві	1		1	
16	Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	1		1	
17	Аналіз ресурсного потенціалу, його використання	1		1	
18	Оцінка виконання договірних зобов'язань підприємства	1		1	
19	Аналіз впливу факторів на рентабельність виробництва	1		1	
20	Операції з іпотечними паперами Іпотечне кредитування	1		1	
21	Аналіз банківських і міжбанківських кредитів	1		1	
22	Шляхи і резерви збільшення виробництва продукції рослинництва і тваринництва в ринкових умовах	1		1	
23	Аналіз кредитної діяльності комерційних банків	1		1	
24	Шляхи та резерви зниження собівартості	1		1	
25	Аналіз промислових і обслуговуючих виробництв	1		1	

7. Вимоги до звітної документації

Звіт з навчальної практики «Придбання робітничої професії» оформити відповідно до стандартів та наступних вимог. Подані матеріали звіту повинні стисло відображати зміст практики, містити відомості про актуальність навчальної практики, основні результати та їх інтерпретацію, завершуватися узагальнювальним висновком без повторювання викладеного матеріалу. Термін здачі звіту згідно графіка практики.

8. Форма підсумкового контролю з практики

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з навчальної практики є:

- індивідуальне опитування;
- презентація змісту практики;
- захист звіту практики;
- залік з практики.

7. Критерії оцінювання навчальної практики:

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який своєчасно пройшов усі етапи навчальної практики, під час виконання завдань проявив стійкі системні,

глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію, усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів практики, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає вивчений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;
- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, допускав порушення в графіку виконання практики, проте виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо

орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- питання розкриває фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;
- відповіді неповні, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виконав завдання практики у визначений термін, із значними помилками заповнив і склав документи, не зробив узагальнення і висновки та не охайно оформив виконані завдання та звіти, а також не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою практики завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити:

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. Київ: Вища школа, 2003. 719 с.
2. Варналій З.С. Основи підприємництва: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2006. 329 с.
3. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2008. 544с.
4. Від ідеї до власної справи: Навч. посібник. / А.С. Коноваленко, Л.О. Болтянська, Д.М. Трачова та інш. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017. 278 с.
5. Гаєвська Л.М. Підприємницька діяльність та її оподаткування: Навчальний посібник. Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. 218 с.
6. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.
7. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. 224 с.
8. Донець Л.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2006. 320 с.;
9. Завадських Г.М., Андрєєва Л.О., Лисак О.І., Грицаєнко М.І. Економіка і організація підприємств малого бізнесу: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 187 с.
10. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 492с.
11. Підприємництво [Текст] : підручник / С.В. Панченко, В.Л. Дикань, О.В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
12. Підприємництво [Текст] : підручник / С.В. Панченко, В.Л. Дикань, О.В. Шраменко [та ін.]. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 2. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах. 228 с.

Допоміжна

13. Грицаєнко М.І. Підприємництво як джерело інноваційної діяльності в аграрній сфері. Ефективна економіка. 2014. №12. Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/>;
14. Грицаєнко М.І. Саморегулювання підприємницької діяльності. Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 01 листопада 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 237- 238.
15. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал і саморегулювання в аграрному підприємстві. Політичні трансформації сучасного суспільства : Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. м. Полтава, 15 квітня 2020 р., Полтава: ПДАА, 2020. С. 122-125.
16. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал регіону. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.2. С. 125-128.
17. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у механізмі саморегулювання підприємницької діяльності в сільському господарстві. Економіка АПК: міжнародний науково-виробничий журнал, 2019. № 8. С. 70-78.
18. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у становленні підприємницької мережі аграрної сфери України. Економіка АПК. 2017. №5. С. 58-64.
19. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Індикатори інвестиційно-інноваційної діяльності в торговельному підприємстві. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 18-20 березня 2020 р. Львів: ЛНАУ, 2020. С. 494-497.
20. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Управління інвестиційно-інноваційним розвитком торговельного підприємництва. Формування ефективних механізмів управління в умовах

трансформації соціально-економічних систем : Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Харків, 12 березня 2020 р. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. С. 211-213.

21. Завадських Г.М., Андрєєва Л.О., Лисак О.І., Грицаєнко М.І. Економіка і організація підприємств малого бізнесу: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 187 с.